

2²blackdot

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

20 Ocak 2025

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. **Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.**

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

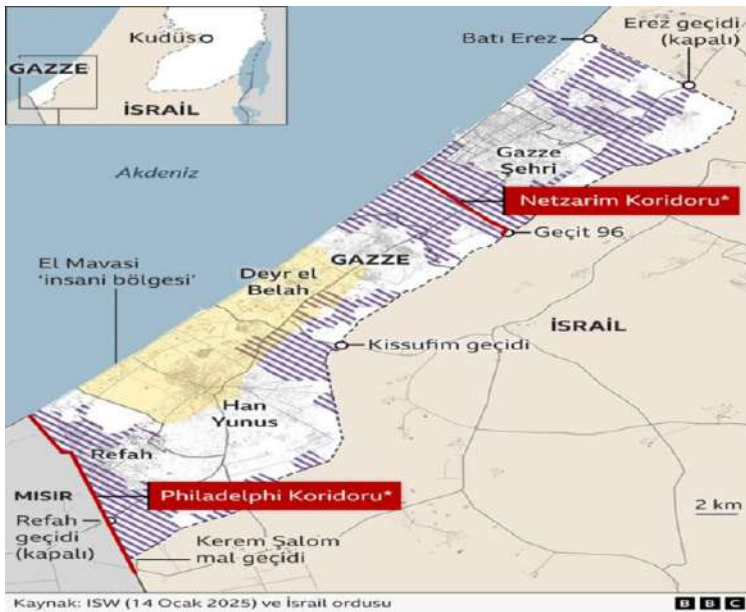
*** **Yasal Uyarı:***** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kar yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde ve surette olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

GAZZE'DEKİ ATEŞKES ARDINDAN NELER BEKLENİYOR?

19 Ocak 2025 tarihinde İsrail ve Hamas arasında Gazze'de yürürlüğe giren ateşkes anlaşması, bölgedeki çatışmaların sona ermesi ve insani yardım faaliyetlerinin başlaması açısından önemli bir adım teşkil etmektedir. Ateşkesin ardından, taraflar arasında esir ve tutuklu takası süreci başlamıştır. Hamas, 3 İsraili esiri Uluslararası Kızılhaç Komitesi'ne teslim etmiş, İsrail'in de 69'u kadın, 21'i çocuk olmak üzere toplam 90 Filistinli mahkûmu serbest bırakması beklenmektedir.

Filistin Başbakanı Muhammed Mustafa, ateşkes anlaşmasını memnuniyetle karşıladıklarını belirterek, Filistinliler için istikrar ve bir Filistin devletiyle sonuçlanacak kalıcı ve sürdürülebilir bir ateşkes görmek istediklerini ifade etmiştir. Ancak, ateşkesin ilan edilmesinin ardından İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırıları devam etmiş ve bu saldırılarda can kayıpları yaşanmıştır.

Bu durum, ateşkesin kırılma potansiyelini ve taraflar arasındaki güvensizliği göstermektedir. Önümüzdeki dönemde, ateşkesin kalıcı hale gelmesi ve bölgedeki insani durumun iyileştirilmesi için uluslararası toplumun desteği ve tarafların iş birliği önem arz etmektedir. Ayrıca, esir ve tutuklu takasının sorunsuz bir şekilde devam etmesi, güven inşası açısından kritik bir rol oynayacaktır. Ateşkes anlaşması önemli bir adım olmakla birlikte, kalıcı barış ve istikrarın sağlanması için tarafların taahhütlerine bağlı kalması ve uluslararası toplumun aktif desteği gerekmektedir. Aşağıda muhtemel senaryolar **OLGU, ETKİ OLASILIK MATRİSİ** çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Etki Derecesi	OLGU, ETKİ ve OLASILIK MATRİSİ		
Az	A1	A2	A3
Orta	B1	B2	B3
Çok	C1	C2	C3
Olasılık Derecesi	Düşük	Muhtemel	Kesin

A1	Gerçekleşme olasılığı düşük, ancak gerçekleştiğinde etkisi az olgu.
B1	Gerçekleşme olasılığı düşük, ancak gerçekleştiğinde etkisi orta düzeyde olgu.
C1	Gerçekleşme olasılığı düşük, ancak gerçekleştiğinde etkisi çok olgu.
A2	Gerçekleşme olasılığı muhtemel, ancak gerçekleştiğinde etkisi az olgu.
B2	Gerçekleşme olasılığı muhtemel, ancak gerçekleştiğinde etkisi orta düzeyde olgu.
C2	Gerçekleşme olasılığı muhtemel, ancak gerçekleştiğinde etkisi çok olgu.
A3	Gerçekleşecek ancak etkisi az olacak olgu.
B3	Gerçekleşecek ancak etkisi orta düzeyde olacak olgu.
C3	Gerçekleşecek ve etkisi çok olacak olgu.

MUHTEMEL BÖLGESEL GELİŞMELER

SIYASİ AÇIDAN;

- Ateşkes, uluslararası toplum için müzakereler aracılığıyla uzun vadeli bir barış süreci başlatma fırsatı sunabilir. Özellikle ABD, AB ve bölgedeki diğer aktörler (Mısır, Katar, Türkiye gibi) çatışmanın yeniden alevlenmesini önlemek adına arabuluculuk rollerini artırabilir. (A2) Filistin tarafında özellikle Hamas ile El Fetih arasındaki birlik çabalarının yeniden gündeme gelmesi beklenebilir. İç siyasi uzlaşısı, Filistin'in uluslararası arenadaki konumunu güçlendirebilir. (A1) İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu hükümeti, ateşkes karşısında iç politikada hem destek hem de eleştirilerle karşılaşabilir. Ateşkesin, İsrail'deki sağcı partiler tarafından zayıflık olarak algılanması Netanyahu üzerinde baskı yaratabilir. Bu ateşkes üzerindeki kırılma potansiyelini artırabilir. (B2) BM ve uluslararası kuruluşlar, Gazze'nin yeniden inşası ve insani yardımların hızlandırılması için devreye girebilir. Ancak bu yardımların hem taraflar arasında hem de iç politikarenada bir rekabet konusu olması muhtemeldir. (B2)

ASKERİ AÇIDAN;

-Ateşkes, Gazze Şeridi'nde kısa vadede çatışmaları dondurmuş olsa da tarafların güvenlik endişelerini ortadan kaldırmamıştır. Hamas'ın askeri kanadı ile İsrail'in güvenlik güçleri arasındaki karşılıklı tehdit algısı devam edecektir. İsrail, örtülü/açık operasyonlarına yeniden başlayabilir ve Hamas'ın askeri kapasitesini sınırlamaya yönelik yeni istihbarat operasyonlarına yönelebilir. Gazze'deki tünel sistemleri ve silah kaçakçılığı gibi sorunlar İsrail için öncelikli hedefler arasında yer almaya devam edecektir. (B3) Mısır gibi bölgesel aktörler, ateşkesin uygulanabilirliği konusunda kritik bir rol oynayacaktır. Aynı zamanda, İran gibi ülkelerin Hamas'a olan desteği ve bu desteğin bölgedeki güç dengesine etkileri devam edebilir. Türkiye'nin güçlü rolü devam edecektir. (B3) Ateşkesin ardından tarafların yeniden silahlanmaya yönelmesi muhtemeldir. Hamas, gücünü toparlamak ve askeri kapasitesini artırmak için İran desteğini arayabilir. İsrail ise savunma teknolojilerini ve Demir Kubbe (Iron Dome) sistemini ABD ve İngiltere desteğiyle daha da güçlendirebilir. (C2)

EKONOMİK AÇIDAN;

-Gazze, uzun süredir abluka altında ve son çatışmalarda ciddi altyapı kayıpları yaşamıştır. Ateşkesin ardından uluslararası yardımlarla bölgenin yeniden inşası gündeme gelebilir. Ancak, bu yardımların Hamas kontrolündeki alanlara ulaşması konusunda İsrail ve donör ülkeler arasında tartışmalar yaşanabilir. (B2) İsrail'in Gazze'ye uyguladığı deniz ve kara ablukasını kısmen gevşetilebilir. Bu, bölgedeki ekonomik aktivitelerin artmasına katkı sağlayabilir. Ancak, ablukanın tamamen kaldırılması olası görünmemektedir, bu da uzun vadede Gazze ekonomisinin toparlanmasını zorlaştırabilir. (A3) Çatışmaların durması İsrail ekonomisi üzerinde olumlu bir etki yaratabilir. Özellikle turizm, teknoloji ve dış ticaret sektörleri, ateşkesin sağladığı nispi istikrarla büyüme gösterebilir. Ancak, Gazze ile ilişkili askeri harcamalar ve güvenlik bütçesi üzerindeki yük devam edecektir. (A1) Gazze'deki ekonomik darboğaz devam etse de Batı Şeria'da nispi bir ekonomik hareketlilik yaşanabilir. Ancak, Hamas ve El Fetih arasındaki siyasi ayrışma, kaynakların verimli kullanımını engelleyebilir. (A1)

MUHTEMEL KÜRESEL GELİŞMELER

-İsrail-Filistin çatışması, Orta Doğu'da daha geniş çaplı krizlere yol açabilecek bir kıvılcım olarak görülüyor. **Ateşkes, bu tür bir genişleme riskini azaltarak enerji piyasalarındaki tedirginliği hafifletebilir.** Bu, petrol fiyatlarında kısa vadeli bir düşüşe yol açabilir. Özellikle Hamas'a destek verdiği bilinen İran gibi ülkelerin bölgedeki müdahil olma ihtimali azaldığında, **petrol ve doğalgaz tedarik zincirlerinde görece istikrar artabilir.** (B2) Orta Doğu'da gerilimin azalması, bölgeye yönelik **uluslararası yatırımların artmasına zemin hazırlayabilir.** Özellikle Körfez ülkelerinin **altyapı, enerji ve teknoloji yatırımlarına yoğunlaşması** beklenebilir. Ateşkesin kalıcı hale gelmesi, bu trendi destekleyebilir. (B2) -İsrail, teknoloji ve yenilikçi sektörlerde önemli bir aktör. Çatışmalar nedeniyle zarar gören ekonomi, ateşkesin sağladığı istikrarla yeniden toparlanma eğilimine girebilir **İsrail ile diğer ülkeler arasındaki ticaret artabilir.** (A1) Gazze'nin altyapısının yeniden inşası için milyarlarca dolarlık uluslararası yardım gerekiyor. **Bu, inşaat malzemeleri, teknoloji ve lojistik sektörlerinde hareketlilik yaratabilir.** Ancak, yardım fonlarının etkili kullanımı ve bölgedeki siyasi dinamikler, bu sürecin ne kadar ekonomik etki yaratacağını belirleyecektir. (B2) Yeniden inşa sürecinde kullanılan kaynakların, **özellikle çimento, çelik ve enerji ekipmanlarının tedariki, küresel piyasalarda geçici dalgalanmalara yol açabilir.** Ancak bu etki daha çok bölgesel düzeyde sınırlı kalacaktır. (B3) İsrail ve komşu ülkelerdeki çatışmalar turizm sektörünü olumsuz etkileyen başlıca unsurlardan biridir. **Ateşkesin kalıcı hale gelmesi, İsrail, Ürdün ve Mısır gibi ülkelerde turizm faaliyetlerini canlandırabilir.** Özellikle Kudüs, dini turizm açısından büyük bir öneme sahiptir. Bölgedeki istikrar, bu destinasyonlara olan ilgiyi artırabilir. (A1) Orta Doğu'daki çatışmalar genellikle küresel finans piyasalarında risk algısını artırır. **Ateşkesin olumlu sonuçları, yatırımcı güvenini artırarak gelişmekte olan piyasalara sermaye akışını hızlandırabilir.** İsrail ve Filistin arasındaki bir uzlaşmanın **Orta Doğu'da daha geniş çaplı bir barış sürecine zemin hazırlayacağına dair beklenti, bölge ekonomilerinin küresel sistemle entegrasyonunu destekleyebilir.** (A1) Ateşkes, kısa vadede askeri harcamaların azalmasına yol açabilir. Ancak, tarafların yeniden silahlanma ve savunma sistemlerini güçlendirme ihtimali, bölgedeki silah sanayii açısından talebi canlı tutabilir. **İsrail'in Demir Kubbe gibi sistemlerini güçlendirme çabaları, bu teknolojilerin küresel pazarlarda daha fazla talep görmesine neden olabilir.** (A2)

SONUÇ

Gazze ateşkesi, küresel ekonomi üzerinde büyük çaplı etkiler yaratmaktan ziyade bölgesel düzeyde olumlu gelişmelere zemin hazırlayabilir. Enerji piyasalarındaki istikrar, uluslararası yardım faaliyetleri, ticaret ve turizm sektörlerinde oluşabilecek canlanma gibi etkiler sınırlı kalacaktır. Ateşkesin kalıcı olup olmayacağı ve bu sürecin uluslararası toplum tarafından nasıl destekleneceği, etkilerin boyutunu belirleyecektir. Ancak; Gazze ateşkesi, siyasi tansiyonu geçici olarak düşürse de taraflar arasındaki temel sorunların çözümüne yönelik kapsamlı adımlar atılmadığı sürece kırılğan kalacaktır. Bölgedeki ekonomik ve insani durumun iyileştirilmesi için ise uluslararası toplumun aktif ve tarafsız bir şekilde süreci desteklemesi kritik olacaktır.

DEĞERLENDİRME

Tarihsel ve güncel gelişmeler açısından konuya çok yönlü olarak bakıldığında ortaya çıkan Ateşkes tablosunun İsrail'deki aşırı sağcıların; Trump dönemine hazırlık olarak izleyeceği siyasi, geçici ve askeri politikalar için, dönemi "şimdilik" kontrol altına alarak, rehinelere açısından ulusal ve insan hakları noktasında uluslararası kamuoyunun baskısından kurtulma hamlesi olduğu ortada. Netanyahu Batı Şeria ve Lübnan yanında Suriye'deki gelişmelere uygun olarak Gazze'den Filistinlileri yok etme Batı Şeria'yı ve Lübnan siyasetini etkisiz hale getirme yanında Suriye'de kazanımlarını kalıcı hale getirme hedefinden vazgeçmiş değil. Orta Doğu haritasındaki önemli değişimlerle ilgili süreç pek çok ülke açısından devam ediyor. İsrail, terör örgütleri PKK, PYD ve DAESH ile diğer vekil aktörler üzerinden kendisine bir güvenlik çemberi oluşturmaya dönük çabalarına devam edecek. Hatta dikkatini Trump Döneminde bu aktörlere daha çok odaklayarak, dönem içinde elde ettiği kazanımları derinleştirmeye çalışacak.